

Štvrtok 21. mája 2020

Zapište si a naučte sa ružovou farbou zvýraznené časti.

ÚVAHA (2. časť)

Využíva bohatú slovnú zásobu, popri neutrálnych slovách aj štylisticky príznakové a expresívne slová, používa:

- Archaizmy, historizmy, neologizmy
- Abstraktné pojmy, frazeologizmy
- Hyperboly, metafory, opakovania
- Správne a presné vyjadrovanie príčinných vzťahov a logických súvislostí

Rečnicke figúry:

- Rečnická otázka – nasleduje po nej odpoveď
 - Rozvažovacia otázka – naznačuje myšlienkový postup autora, vedie čitateľa k zamysleniu
 - Básnická otázka – tvárni text, nenasleduje odpoveď
- Zvolacie, rozkazovacie a opytovacie vety – umocňujú expresivitu textu
 - Využitie voľnej citácie (netreba uvádzať presné bibliografické údaje)

Kompozícia úvahy

Úvod: nezreteľne vyčlenený úvod – **tvrdenie**, o ktorom sa bude uvažovať, citát alebo reakcia na citát v motte. Veľmi časté sú opakované otázky (séria otázok) na úvod.

Jadro: (vlastný zážitok, spomienka, **prerozprávanie** situácie alebo príhody). Predstavy, asociácie, vyslovenie predpokladov. Emotívne zvolania, vymenúvanie, radenie jednočlenných viet za sebou ap. alebo argumentácia, uvádzanie príkladov. V poslednom odseku jadra úvahové alebo rozvažovacie otázky, na ktoré si (často až v závere) zodpovie sám autor alebo to ponechá na čitateľoch.

Záver: veľmi subjektívna časť – vyznanie, prejavenie názoru, výzva, odpoveď na formulované otázky alebo nezodpovedaná otázka na záver, **zopakovanie** kľúčových slov alebo celých častí textu z úvodu alebo jadra (prostriedok súdržnosti textu – konektor).

Prečítajte si úvahu o priateľstve a o internete.

Čo je to priateľstvo a kto je to priateľ? (Úvaha)

Mnohí z nás si už neraz položili tieto otázky a myslím, že poznáme na ne odpoveď. Nejednen z nás by na otázku, kto je priateľ odpovedal: „Priateľ je človek, ktorý vždy stojí pri mne, ktorý ma má rád a na ktorého sa môžem spoľahnúť.“

Stručná, ale výstižná odpoveď. A priateľstvo? Je to vzťah, ktorý znamená pre obidvoch ľudí to, keď môžu tomu druhému povedať úplne všetko, keď majú k sebe dôveru. Práve dôvera je základnou podmienkou skutočného priateľstva.

Ďalšou nemenej dôležitou podmienkou, aby priateľstvo mohlo fungovať, je úprimnosť. Ak si dvaja ľudia nedôverujú a nie sú k sebe úprimní, je to len prázdny vzťah plný falošnosti a zrád. No ak je vzťah založený na dôvere a úprimnosti, a keď v ňom nechýba vzájomná úcta, môžeme hovoriť o skutočnom priateľstve.

Žiaľ, takéto priateľstvo je v dnešnej dobe zriedkavé. Ľudia si čoraz menej všímajú svoje okolie a neuvedomujú si skutočné hodnoty. Myslia len na slávu a peniaze. A tak vznikajú falošné „priateľstvá“. Jeden sa snaží obohatiť na úkor toho druhého. A preto, ak sa chceme vyhnúť falošným priateľom, najskôr ich musíme rozoznať od tých úprimných, ktorí to s nami myslia dobre. A na to nestačí mať otvorené len oči, ale je potrebné, aby bolo otvorené aj srdce!

Internet

Úvaha

Internet je v súčasnosti neodmysliteľnou súčasťou života každého z nás. Sprevádza nás doma, v škole, v zamestnaní. Koľkí by bez neho nevedeli existovať? Nezaplatili by faktúry, nekúpili obľúbené cédečko, film...

Na internete môžeme nájsť množstvo viac či menej užitočných informácií. Hľadáme tu najnovšie informácie o dianí doma i v zahraničí. Internet pomáha aj so školou, obsahuje tisícky testov, tiež na ňom môžeme stráviť čas pozeraním filmov, hraním hier a v neposlednom rade hlavne chatovaním s priateľmi na sociálnych sieťach. Myslím, že je úplne v poriadku, ak tu chodíme hoci aj denne. No nie je dobré, ak na „nete“ zabíjame väčšinu svojho času. Môžu sa z nás postupom času stať závislí ľudia. A to je veľký problém internetu.

Čoraz viac ľudí úplne splynulo s počítačom, virtuálnym svetom. Za týmto, podľa nás super strojom, sa môže skrývať ozajstné monštrum. Postupne, po kúskoch, bude ničiť nielen náš život, ale i život našich najbližších. Vtedy sa človek úplne upne na internet, nezaujíma ho nič iné, ani rodina, ani priatelia, a v konečnom prípade ani on sám.

No internet nemá len temné stránky, a ak ho používame s rozumom, môžeme tu nájsť rôzne dobré veci, ako napr. priame prenosy programov, zábavu, tvoriť e-maily... Toto je len zlomok dnešných možností internetu.

Internet teda podľa mňa môže veľmi pomôcť v najrôznejších oblastiach života. No môže aj celý život pokaziť...

Precvičte si v nasledujúcej úlohe určovanie viet podľa zloženia (budúci týždeň – test).

1. Určí typ vety podľa zloženia: **jednoduchá veta** JdV – holá, rozvitá, s viacnásobným vetným členom.

	Veta	Typ vety
1.	Teraz prejdeme na druhú stranu cesty.	
2.	Slnko začalo svietiť.	
3.	Slnko začalo svietiť až poobede.	
4.	Ferko spadol.	
5.	Ferko spadol na chodníku.	
6.	Ferko spadol na chodníku aj na ceste.	
7.	Dnes pooberám čerešne.	
8.	Dnes pooberám čerešne i višne.	
9.	Počkaj.	
10.	Počkaj na mňa.	
11.	Zošit je na stole.	
12.	Zošit je obalený.	
13.	Zjedla som kúsok syra.	
14.	Kvety vädnú.	
15.	Kvety sa začali rozvíjať.	
16.	Kvety sa začali rozvíjať vo váze.	
17.	Kvety sa začali rozvíjať vo váze aj v záhone.	

Svoje odpovede si skontroluj tu.

	Veta	Typ vety
1.	Teraz prejdeme na druhú stranu cesty.	JdV roz.
2.	Slnko začalo svietiť.	JdV holá
3.	Slnko začalo svietiť až poobede.	JdV roz.
4.	Ferko spadol.	JdV holá
5.	Ferko spadol na chodníku.	JdV roz.
6.	Ferko spadol na chodníku aj na ceste.	JdV s v. v. č.
7.	Dnes pooberám čerešne.	JdV roz.
8.	Dnes pooberám čerešne i višne.	JdV s v. v. č.
9.	Počkaj.	JdV holá
10.	Počkaj na mňa.	JdV roz.
11.	Zošit je na stole.	JdV roz.
12.	Zošit je obalený.	JdV holá
13.	Zjedla som kúsok syra.	JdV roz.
14.	Kvety vädnú.	JdV holá
15.	Kvety sa začali rozvíjať.	JdV holá
16.	Kvety sa začali rozvíjať vo váze.	JdV roz.

17.	Kvety sa začali rozvíjať vo váze aj v záhone.	JdV s v. v. č.
-----	---	----------------